

Magazin

// INTERVJU TJEDNA //

IGOR KRALJ/PIXSELL

GORDAN AKRAP

DR.SC. GORDAN AKRAP, PREDSEDNIK JE ZAGREBAČKOG INSTITUTA ZA ISTRAŽIVANJE HIBRIDNIH SUKOBA

Poslovno-osobni napad na potpredsjednika Tolušića može se dovesti izravno u vezu s pokušajem destabilizacije rada Vlade.

Vlada je suočena s brojnim izazovima, sigurnosni sustav mora prepoznati prijetnje!

Razgovarao: Darko JERKOVIĆ

Iz mnoštva knjiga koje je do sada objavio dr. sc. Gordan Akrap, poput izdanja "Specijalni rat", puno se toga može saznati o spregama politike i tajnih službi danas znatno proširena i na brojne druge vrste organizacijskih oblika. Danas politički koristi i brojne druge organizacije i institucije, grupe i pojedince, uglavnom međunarodnih organizacija, kao što su centri izvršnosti za strateško komuniciranje, borba protiv hibridnih prijetnji i kibernetskih napada neke su od nužnosti za učinkovito suočavanje s tim prijetnjama na preventivnoj razini.

▼ **Prije o kojem je poglavica**

Kako je ovo tog pitanja stanje danas, u 21. stoljeću?

- Znatno izazovnije i zahtjevnejše u smislu zaštite od prijetnji, odnosno sigurnosnih izazova s kojima se svakodnevno suočavamo. Do kraja 20. stoljeća u ratovima su prije svega korištene "klasične" ubojstva sredstva. Ciljano psihološko djelovanje prema određenim, ciljanim publikama bilo je uglavnom počelo s specijalnim ratom. Naši strateški nacionalni interesi danas su suočeni s brojnim suprostavljenim interesima drugih država, pa tako pokušavaju, svaka na svoj način, dovesti do promjene postojećih političkih i poslovnih odluka u skladu s njihovim namjerama i ciljevima. Pa pogledajte samo ovaj "rat veleposlanika" koju naša vlast je izgradila LNG terminala na Krku i svih javnih i nejavnih aktivnosti koje se poduzimaju kako bi jedna od suprostavljenih strana postigla bitnu prednost. Pogledajte samo kako političari iz Srbije svako malo, kad se susretnu s ozbiljnim problemima u Srbiji, krenu agresivno prema nama kako bi odvratili pozornost domaće javnosti od stvarnih problema Srbije. Analizirajte samo djelovanje promuslimanskih političkih stranaka i pojedinačaca u BiH koji pod lažnim izgovorom izgradnje gradske države BiH uporno i nesporadno rade na stvaranju neterorističkog i isključivo društva u dugoročno računanju na demografske i migracijske čimbenike koji imaju potpuno u korist. Na žalost, ovo vrijeme nije previše posebno po izloženosti operacijama utjecaja. Bilo je takvih aktivnosti i prije, a bit će ih, vjerojatno sve više, i u budućnosti. Samo analizirajte jedan od snajnijih udara na ovu vladu, koji je, zbog afere s krivotvorennim fotografijama potpredsjednika Vlade, g. Tolušića, prošao gotovo ispod rada stručne javnosti.

Sjetimo se samo vrlo otrovnih i za nas potencijalno vrlo opasnih dezinformacija koje je jugoslavenski i srpski ratni stroj plasirao tijekom i nakon Bitke za Vukovar, 1991. Sjetimo se srpskih optužbi da mi sami granatiramo Dubrovnik, da su branitelji zaklali brojnu djecu u vrtiću u Borovu selu, da je Domovinski rat jedan je od takvih primjera, gdje smo, uz potrebu za obranom države na klasičnom bojnom polju, vrlo često bili izloženi dezinformacijama koje su protivnici plasirali o nama u različitim medijima, domaćim i inozemnim.

PODMETNJA IZ PROŠLOSTI

Sjetimo se samo vrlo otrovnih i za nas potencijalno vrlo opasnih dezinformacija koje je jugoslavenski i srpski ratni stroj plasirao tijekom i nakon Bitke za Vukovar, 1991. Sjetimo se srpskih optužbi da mi sami granatiramo Dubrovnik, da su branitelji zaklali brojnu djecu u vrtiću u Borovu selu, da je Domovinski rat jedan je od takvih primjera, gdje smo, uz potrebu za obranom države na klasičnom bojnom polju, vrlo često bili izloženi dezinformacijama koje su protivnici plasirali o nama u različitim medijima, domaćim i inozemnim.

organizacija za koje je dokazano da su prikupljale osobne podatke milijuna građana s ciljem njihove manipulacije u političke/izborne svrhe daju za pravo onima koji tvrde da je nekadašnja spreng politike i tajnih službi danas znatno proširena i na brojne druge vrste organizacijskih oblika. Danas politički koristi i brojne druge organizacije i institucije, grupe i pojedince, uglavnom međunarodnih organizacija, kao što su centri izvršnosti za strateško komuniciranje, borba protiv hibridnih prijetnji i kibernetskih napada neke su od nužnosti za učinkovito suočavanje s tim prijetnjama na preventivnoj razini.

▼ **Prije o kojem je poglavica**

Kako je slučaj Tolušića, kao i neki prethodni, poput afere SMS-a, dokaz da se iz paraobavještajnog podzemlja ustavno radi na destabilizaciji sigurnosti, pravne države i institucija sistema?

- Slučaj Tolušića, kako ga nazivate, po meni ima nekoliko dimenzija. Prva je poslovna dimenzija, jer iz dosad javno dostupnih podataka možemo zaključiti da potpredsjednik Vlade sumnja na točno određene osobе, kažu autore te krivotvorene. Poslovna se dimenzija očituje u namjeri autora fotografija pre glasenih krivotvorinama da one utječu na poslovne (i političke, na razini Ministarstva) odluke tko stoji za brojnim dezinformacijama kojima smo bili napadani. Naime, ozbiljno izradene dezinformacije učinile su sasvim sigurno nije bila ključna činjenica da danas bez problema možete dobro dobiti informaciju o bilo čemu s bilo kojeg dijela planeta otvorena je mogućnost isto tako brzog, jednostavnog i jeftinog širenja brojnih dezinformacija. O razini istinitosti koja se nalazi u svakoj dezinformaciji ovisi o vjerojatnosti njezinog prepoznavanja, a time i o otkrivanju mogućih narucitelja i autora dezinformacija. Fotografija nije učinila drugo nego slikovni tekst. Iako takav treba ga znati čitati i raščlanjivati.

▼ **Prije o kojem je poglavica**

Može li se govoriti o i inozemnim faktorima, balkanskim podzemljem, centrima kriminala koji u sastavu su i RH rade protiv stabilnosti zemlje?

- To je tvrdnja koja ima uporište na različitim brojnim sigurnosnim izazovima s kojima se susrećemo. Moderni svijet, posebno kibernetski, ne poznaje granice. Novac i poslovni se njima povezani politički interesi također ne poznaju granice. U međunarodnim odnosima, kao što smo i mi sami puni puta osjećili, ne postoje prijatelji. Postoje interesi koji mogu biti istovrsni među njima ili više suprotstavni. Također, ni međunarodni organizirani kriminal ne razmišlja o državnim granicama kako bi zavodljivo svoje primarne interese i do slabljenja kohezivnih sila unutar vladajuće stranke. Tako da se poslovno-osobni napad na potpredsjednika Tolušića može dovesti izravno u vezu s pokušajem destabilizacije rada Vlade. Dimenzija tzv. "SMS afere" pak je složnija. Ako su nadviđi koji su bili objavljivani u medijima, čak samo djelomično istiniti, očito se radi o ciljanom, planiranom i koordiniranom nizu napada na pojedine ključne institucije s ciljem destabiliziranja cijelog sustava vlasti, od pravosudnog do izvršnog. Ni sam sklon korištenju naziva "paraobavještajno podzemlje" jer mi još nitko nije objasnio definiciju tog pojma. Kriminal je kriminal. Činjenica jest, a što sam već naveo, da sasvim sigurno postoje pojedinci i grupe, kako u Hrvatskoj tako i izvan Hrvatske, koji će učiniti sve za svojim djelovanjem proizvoditi negativne učinke na hrvatskoj političkoj i gospodarskoj sceni u skladu s njihovim interesima. Pa i destabilizacijom države i društva, ako misle da će im to biti od pomoći te ako im se to omogući. Htio bih naglasiti da je upravo takve negativne posljedice "afere Tolušić" moglo imati neodgovorno objavljanje tih fotografija i njihovo tumačenje u skladu s namjerama informacijskih napadača. Činjenica da su

no krivu sliku o Hrvatskoj. Na žalost, to nije jedini takav primjer s kojim se trebamo suočavati. I to nije odgovornost samo Vlade. S tako ozbiljnim izazovima Hrvatska se mora suočavati dogovorom što većeg broja za interesiranih čimbenika u javnom, privatnom i akademskom sektoru, i na međunarodnoj razini. Naš ulazak i djelovanje u okviru međunarodnih organizacija, kao što su centri izvršnosti za strateško komuniciranje, borba protiv hibridnih prijetnji i kibernetskih napada neke su od nužnosti za učinkovito suočavanje s tim prijetnjama na preventivnoj razini.

iz Nacionala zatražili višestruke provjere istinitosti i točnosti dostavljenih im podataka te da su objavili tekst koji je čak bio i suprotan njihovim prvotnim zaključcima pokazuju visoku i nužnu razinu odgovornosti prema istini i prema objavljenom sadržaju. Ako analiziramo onaj dio raščlanbe spornih fotografija objavljen u javnosti, te to usredimo s pojedinim komentirajućim, nego i stoljećima, a, usudio bili se reći, i tisućicima. Fake news je dezinformacija. Daljnji razvojem mogućnosti umjetne inteligencije te će dezinformacije biti sve teže i teže prepozнатi kao takve. Hibridne operacije obuhvaćaju cijeli spektar manipuliranja informacijama i medijima s ciljem nametnjanja vlastite volje bez uporabe klasičnih borbenih ubojitih sredstava. Zahvaljujući činjenici da danas bez problema možete dobro dobiti informaciju o dobrodošljaku koja smo imali prilike pročitati. To su posebno podaci, koji, kad se stave u kontekst raščlanbe svih drugih i važnijih parametara, posmaju u jasnijem sagledavanju dezinformacije. Fotografija nije učinila drugo nego slikovni tekst. Iako takav treba ga znati čitati i raščlanjivati.

KRIMINAL JE KRIMINAL

▼ **Prije o kojem je poglavica**

Kako je slučaj Tolušića, kao i neki prethodni, poput afere SMS-a, dokaz da se iz paraobavještajnog podzemlja ustavno radi na destabilizaciji sigurnosti, pravne države i institucija sistema?

- Slučaj Tolušića, kako ga nazivate, po meni ima nekoliko dimenzija. Prva je poslovna dimenzija, jer iz dosad javno dostupnih podataka možemo zaključiti da potpredsjednik Vlade sumnja na točno određene osobе, kažu autore te krivotvorene. Poslovna se dimenzija očituje u namjeri autora fotografija pre glasenih krivotvorinama da one utječu na poslovne (i političke, na razini Ministarstva) odluke tko stoji za brojnim dezinformacijama kojima smo bili napadani. Naime, ozbiljno izradene dezinformacije učinile su sasvim sigurno nije bila ključna činjenica da danas bez problema možete dobro dobiti informaciju o bilo čemu s bilo kojeg dijelu planeta otvorena je mogućnost isto tako brzog, jednostavnog i jeftinog širenja brojnih dezinformacija. O razini istinitosti koja se nalazi u svakoj dezinformaciji ovisi o vjerojatnosti njezinog prepoznavanja, a time i o otkrivanju mogućih narucitelja i autora dezinformacija. Fotografija nije učinila drugo nego slikovni tekst. Iako takav treba ga znati čitati i raščlanjivati.

▼ **Prije o kojem je poglavica**

Zaključno - čine li SOA, DORH, USOK, Policija... dovoljno da bi sigurnost RH bila stabilna?

- To je tvrdnja koja ima uporište na različitim brojnim sigurnosnim izazovima s kojima se susrećemo. Moderni svijet, posebno kibernetski, ne poznaje granice. Novac i poslovni se njima povezani politički interesi također ne poznaju granice. U međunarodnim odnosima, kao što smo i mi sami puni puta osjećili, ne postoje prijatelji. Postoje interesi koji mogu biti istovrsni među njima ili više suprotstavni. Također, ni međunarodni organizirani kriminal ne razmišlja o državnim granicama kako bi zavodljivo svoje primarne interese i do slabljenja kohezivnih sila unutar vladajuće stranke. Tako da se poslovno-osobni napad na potpredsjednika Tolušića može dovesti izravno u vezu s pokušajem destabilizacije rada Vlade. Dimenzija tzv. "SMS afere" pak je složnija. Ako su nadviđi koji su bili objavljivani u medijima, čak samo djelomično istiniti, očito se radi o ciljanom, planiranom i koordiniranom nizu napada na pojedine ključne institucije s ciljem destabiliziranja cijelog sustava vlasti, od pravosudnog do izvršnog. Ni sam sklon korištenju naziva "paraobavještajno podzemlje" jer mi još nitko nije objasnio definiciju tog pojma. Kriminal je kriminal. Činjenica jest, a što sam već naveo, da sasvim sigurno postoje pojedinci i grupe, kako u Hrvatskoj tako i izvan Hrvatske, koji će učiniti sve za svojim djelovanjem proizvoditi negativne učinke na hrvatskoj političkoj i gospodarskoj sceni u skladu s njihovim interesima. Pa i destabilizacijom države i društva, ako misle da će im to biti od pomoći te ako im se to omogući. Htio bih naglasiti da je upravo takve negativne posljedice "afere Tolušić" moglo imati neodgovorno objavljanje tih fotografija i njihovo tumačenje u skladu s namjerama informacijskih napadača. Činjenica da su

izostavljene, skrivene informacije, i koji mediji i zašto plasiraju određenu (dez)informaciju svakodnevnoj životu i rada. Grade nove modelle društvenih zajednica. Ugrožavaju temelje poslovnog modela većeg dijela medijske industrije - tiskarskih novina, distribucije glazbe, fotografije, televizije - napomire doc. dr. sc. Mirela Müller, - Sead Alić postavlja pitanje "Je li čovjek zatvoren, hipnotiziran spektaklom, ili troši kreditne izražajne kartice neumreženog svijeta?" U svijetu smo u kojem je istina često zamjenjivana gledanjem. A to deponiranje prihvata kao istinu, i sve nejedne negativne posljedice prihvata kao istinu. A to može dovesti do jako štetnih posljedica za toga tko nametnuti dezinformacije prihvati kao neistinu. Prof. Tuđman je u jednom od svojih radova o korištenju dezinformacija, i to stoji iz brojnih sigurnosnih izazova s kojima se susrećemo. Moderni svijet, posebno kibernetski, ne poznaje granice. Novac i poslovni se njima povezani politički interesi također ne poznaju granice. U međunarodnim odnosima, kao što smo i mi sami puni puta osjećili, ne postoje prijatelji. Postoje interesi koji mogu biti istovrsni među njima ili više suprotstavni. Također, ni međunarodni organizirani kriminal ne razmišlja o državnim granicama kako bi zavodljivo svoje primarne interese i do slabljenja kohezivnih sila unutar vladajuće stranke. Tako da se poslovno-osobni napad na potpredsjednika Tolušića može dovesti izravno u vezu s pokušajem destabilizacije rada Vlade. Dimenzija tzv. "SMS afere" pak je složnija. Ako su nadviđi koji su bili objavljivani u medijima, čak samo djelomično istiniti, očito se radi o ciljanom, planiranom i koordiniranom nizu napada na pojedine ključne institucije s ciljem destabiliziranja cijelog sustava vlasti, od pravosudnog do izvršnog. Ni sam sklon korištenju naziva "paraobavještajno podzemlje" jer mi još nitko nije objasnio definiciju tog pojma. Kriminal je kriminal. Činjenica jest, a što sam već naveo, da sasvim sigurno postoje pojedinci i grupe, kako u Hrvatskoj tako i izvan Hrvatske, koji će učiniti sve za svojim djelovanjem proizvoditi negativne učinke na hrvatskoj političkoj i gospodarskoj sceni u skladu s njihovim interesima. Pa i destabilizacijom države i društva, ako misle da će im to biti od pomoći te ako im se to omogući. Htio bih naglasiti da je upravo takve negativne posljedice "afere Tolušić" moglo imati neodgovorno objavljanje tih fotografija i njihovo tumačenje u skladu s namjerama informacijskih napadača. Činjenica da su

izostavljene, skrivene informacije, i koji mediji i zašto plasiraju određenu (dez)informaciju svakodnevnoj životu i rada. Grade nove modelle društvenih zajednica. Ugrožavaju temelje poslovnog modela većeg dijela medijske industrije - tiskarskih novina, distribucije glazbe, fotografije, televizije - napomire doc. dr. sc. Mirela Müller, - Sead Alić postavlja pitanje "Je li čovjek zatvoren, hipnotiziran spektaklom, ili troši kreditne izražajne kartice neumreženog svijeta?" U svijetu smo u kojem je istina često zamjenjivana gledanjem. A to deponiranje prihvata kao istinu, i sve nejedne negativne posljedice prihvata kao istinu. A to može dovesti do jako štetnih posljedica za toga tko nametnuti dezinformacije prihvati kao neistinu. Prof. Tuđman je u jednom od svojih radova o korištenju dezinformacija, i to stoji iz brojnih sigurnosnih izazova s kojima se susrećemo. Moderni svijet, posebno kibernetski, ne poznaje granice. Novac i poslovni se njima povezani politički interesi također ne poznaju granice. U međunarodnim odnosima, kao što smo i mi sami puni puta osjećili, ne postoje prijatelji. Postoje interesi koji mogu biti istovrsni među njima ili više suprotstavni. Također, ni međunarodni organizirani kriminal ne razmišlja o državnim granicama kako bi zavodljivo svoje primarne interese i do slabljenja kohezivnih sila unutar vladajuće stranke. Tako da se poslovno-osobni napad na potpredsjednika Tolušića može dovesti izravno u vezu s pokušajem destabilizacije rada Vlade. Dimenzija tzv. "SMS afere" pak je složnija. Ako su nadviđi koji su bili objavljivani u medijima, čak samo djelomično istiniti, očito se radi o ciljanom, planiranom i koordiniranom nizu napada na pojedine ključne institucije s ciljem destabiliziranja cijelog sustava vlasti, od pravosudnog do izvršnog. Ni sam sklon korištenju naziva "paraobavještajno podzemlje" jer mi još nitko nije objasnio definiciju tog pojma. Kriminal je kriminal. Činjenica jest, a što sam već naveo, da sasvim sigurno postoje pojedinci i grupe, kako u Hrvatskoj tako i izvan Hrvatske, koji će učiniti sve za svojim djelovanjem proizvoditi negativne učinke na hrvatskoj političkoj i gospodarskoj sceni u skladu s njihovim interesima. Pa i destabilizacijom države i društva, ako misle da će im to biti od pomoći te ako im se to omogući. Htio bih naglasiti da je upravo takve negativne posljedice "afere Tolušić" moglo imati neodgovorno objavljanje tih fotografija i njihovo tumačenje u skladu s namjerama informacijskih napadača. Dobivamo li punu sliku relevantnih događaja? Tko prima vijest, kome i zašto su vijesti namijenjene? Zašto nastaju iskrivljene, lažne informacije, zašto su neke

news fenomenu.

Koliko su lažne vijesti također subverzivni faktori koji u nekim (kojim?) slučajevima doista može naрушiti stabilnost države, ukљičivo i RH?